

MATERIELLA MÖTEN

MATERIAL ENCOUNTERS

Staden och litteraturen bjuder båda på oväntade möten. Det enda som behövs för att ta emot dem är nyfikenhet. Detsamma gäller undervisningen på skolan. Det oväntade är möjligt.

Peter berättar om hur tanken på en annan sorts studieresa uppstod:

– På ett besök i Paris strövade jag ensam runt lite planlöst. Jag satte mig på caféer, tittade på folk och tänkte att det är just så här som resor är när de är som bäst. Kravlösa och fulla med upptäckter. Vanligtvis är våra studieresor fulltecknade med byggnader som ska ses och förstås. Skulle man i stället kunna göra en resa som mest gick ut på att ströva runt, ett tillfälle att i lugn och ro få teckna, skissa, skriva eller faktiskt bara betrakta? Är det inte så vi minns mest och kan berätta bäst, genom bilder vi själva gjort och ord vi skrivit när vi suttit där och låtit platser skölja

Literature and the city both offer up unexpected encounters. All you need to take advantage of them is curiosity. The same is true of architecture school here at Chalmers: the unexpected is possible.

Peter Christensson describes how the idea of a different kind of a field trip occurred to him:

“On a trip to Paris I was strolling aimlessly around alone. I sat down in cafés, watching people, and it occurred to me that this is exactly how traveling is when it’s at its best. No

över oss med full kraft?

– Tillbaka på Chalmers några dagar senare pratade jag med min kollega Eva Amborg om detta, fortsätter Peter, och vi bestämde oss för att se om det skulle vara möjligt att åka till Paris med en grupp studenter på det sättet.

Det råkade finnas en vilande, frivillig AT-kurs vars innehåll skulle visa sig passa mitt i prick! Kursen drevs första gången för ett par år sedan av Claes Caldenby och Morten Lund. Den hade rubriken Materiell arkitekturteori, och syftet var att odla en materiell kultur på skolan genom att läsa och diskutera texter som visar hur vårt tänkande kring arkitektur alltid har en materiell grund. Tanken var att kursen också skulle ha en avslutande praktisk övning, men förra gången var det inte så många studenter som orkade genomföra den. Det är också mycket begärt av hårt arbetande studenter att avsätta lästid och ett par timmars kurs varannan vecka på kvällstid.

– Vi var osäkra på hur stort intresset skulle bli när vi kallade till ett första möte före jul, säger Claes. Till vår stora förvåning strömmade bortåt 60 studenter från alla olika årskurser och från både A och AT in i ateljén, där vi hållit till med kursen. Ännu mer förvånande var att de flesta följde hela kursen och drygt 40 studenter åkte med till Paris. Som ibland i lyckliga stunder visade sig texterna och resan innehålla flera kopplingar sinsemellan än vi kunde ana. Mötet kring det materiella förenade. Tankarna fick kroppslig förankring.

– Bara att få bygga upp den här kursen tillsammans var

demands and full of discoveries. Normally our field trips are fully booked with buildings to be seen and understood. Couldn't we instead do a trip that was mostly about strolling around—a chance to draw, sketch, write, or even just observe in peace and quiet? Isn't that what we remember best later, and can describe the best, through pictures we made ourselves and the words we wrote while sitting there and letting the place wash over us with all of its full force?

“Back at Chalmers a few days later,” Christensson continues, “I talked about it with my colleague Eva Amborg and we decided to see if it would be possible to go to Paris with a group of students in just that way. There happened to be an inactive elective AT course whose content turned out to be exactly what we were looking for. The course had been offered for the first time a couple of years previously by Claes Caldenby and Morten Lund. Its title was Material Theory of Architecture, and its purpose was to cultivate a material culture in the school by reading and discussing texts that show how our thinking about architecture always has a material foundation. The idea was that the course would conclude with a practical exercise, which not many of the students in the previous class had managed to complete. It's asking a lot to expect hard-working students to set aside reading time and a couple of hours of class time in the evening every couple of weeks.”

“We weren't sure how much interest we'd get when we announced a first meeting before Christmas,” says Caldenby. “To our great surprise more than sixty students from different years and from both A and AT poured into the atelier, where we were holding the course. It was even more surprising that

001 Studentskiss från Quai Voltaire/Student sketch.

002 220 vykort från Paris/220 postcards from Paris. Foto Peter Christensson

en fin resa, menar Peter. Det var en ny konstellation av lärare som fann varandra: Eva Amborg, Claes Caldenby, Peter Christensson och Morten Lund.

– Vi började med att läsa några kapitel ur Lakoff och Johnsons *Philosophy in the Flesh*, där de ställer filosofin på fötterna i stället för på huvudet, förklarar Claes. Sedan hade vi besök av idéhistorikern Andrej Slavik som berättade om abstraktion och materialitet utifrån sin avhandling om ingenjören, arkitekten och framförallt kompositören Iannis Xenakis. Gången därpå följde ett samtal med Johan Linton om hur han förenar arbetet med en avhandling om Le Corbusiers skrivande med sitt handfasta möbelskapande. Sedan Walter Benjamins text "The Task of the Translator" och Robin Evans "Translations from Drawing to Building" som båda handlar om översättning och därmed om representation och förhållandet mellan tanke och materia. Två texter av kulturgeografer, avsnitt ur Torsten Hägerstrands *Tillvaroväven* och Gunnar Olssons *Abysmal*, förhåller sig till tillvarons omdvikliga "bredvidvarannathet" och till avgrunden mellan tecknet och det betecknade. Till sista kurstillfället läste vi om gåendet som konstnärlig praktik i Careris *Walkscapes*, om dadaisterna på 1920-talet och situationisterna på 1950-talet, som förberedelse för att ge oss ut i Paris. Vi tog oss också an Walter Benjamins text "Paris 1800-talets huvudstad". Och därtill inledningen av Stig Claessons *Efter oss syndafloden*, samt den charmerande kortfilmen *Den röda ballongen* som vi såg tillsammans. Vi var mentalt redan på väg till Paris, där vi tillbringade fyra dagar i början av april.

– Paris är väl den stad som är mest omgiven av myter om konstnärskapet, menar Peter. Men den är också så rik på händelser och liv. Den är som gjord att flanera i, något som vi tidigt bestämde oss för som det viktigaste med resan. Flanören är ju dessutom parisare från början.

Programmet för Parisresan hette "Des choses a faire a Paris", saker som spår av tankar. Till uppgifterna hörde att skicka ett vykort varje dag till skolan och att köpa en souvenir i form av en byggnad. Men framförallt hela tiden teckna, skriva, tänka, prata. Varje dag träffades vi också för rapportering och kvällsändakt (av andenken = tänka på). Första kvällen var det vid parken intill kyrkan Saint-Julien-le-Pauvre, dit dadaisterna gjordes sin första stadsvandring i april 1921, sedan vid någon arkitekturhistoriskt och konstruktivt intressant byggnad: Sainte-Chapelle, Bibliothèque Sainte-Geneviève och Perrets 25 Rue Franklin. Dagarna hade olika teman: "Transurbance" vid någon av tunnelbanans ändstationer, att

most of them completed the whole course and more than forty students came with us to Paris. And it turned out that the trip had a lot more in common with the texts we'd been reading than we could have imagined. The encounter with the material brought it all together. Ideas took on tangible forms rooted in reality."

"Just putting this course together was a grand journey," says Christensson. "A new constellation of teachers came together: Eva Amborg, Claes Caldenby, Peter Christensson, and Morten Lund."

"We started by reading a few chapters from Lakoff and Johnson's *Philosophy in the Flesh*, in which they set philosophy on its feet instead of on its head," explains Claes. "Then we had a visit from the idea historian Andrej Slavik, who

talked about abstraction and materiality based on his dissertation about the engineer, architect, and composer Iannis Xenakis. The following session was a conversation with Johan Linton about how he unites his work on his dissertation about Le Corbusier's writings with his own furniture design practice. Then we looked at Walter Benjamin's text "The Task of the Translator" and Robin Evans's "Translations from Drawing to Building," both of which deal with translation and therefore with repre-

sentation and the relationship between thought and matter. Two more texts by cultural geographers, sections of Torsten Hägerstrand's *Tillvaroväven* (*The Web of Existence*) and Gunnar Olssons *Abysmal*, relate to the unavoidable 'next-to-each-otherness' of existence and to the gap between the sign and the signified. For our final session we read about walking as an artistic practice in Careri's *Walkscapes*, about the Dadaists of the 1920s, and about the Situationists of the 1950s, all to prepare us for going out into the streets of Paris. We also studied Walter Benjamin's "Paris, Capital of the Nineteenth Century." In addition we read the beginning of Stig Claesson's *Efter oss syndafloden* (*After Us the Flood*), and saw the charming short film *The Red Balloon* together. Mentally we were already on the way to Paris, and we made the journey over four days in early April."

"Paris probably harbors more myths about being an artist than any other city," says Christensson. "But it's also full of activity and life. It is made for strolling about town, which we decided early on would be the most important aspect of the trip. And the original, archetypal 'man about town' is of course a Parisian.

"The agenda for the Paris trip was titled 'Des choses a faire a Paris,' or things as traces of thoughts. One of the

>>
Paris probably
harbors more
myths about being
an artist than any
other city.
<<

assignments was to write a postcard every day to the school and to buy a souvenir in the form of a building. But most of all the students were to draw all the time, to write and think and talk. And every day we met for debriefing and evening contemplation. The first night we met in the park next to the Church of Saint-Julien-le-Pauvre, where the Dadaists made their first walk around town in April of 1921. The following nights we met at other buildings of architecture historical or constructive interest: Sainte-Chapelle, Bibliothèque Sainte-Geneviève, and Perret's 25 Rue Franklin. Each day had a different theme: 'Transurbance' at one of the subway's end stations, getting lost by 'stalking' a Parisian and then asking for a description of the way to the Eiffel Tower, 'architettura minore' and the interface between city and building. All of these many odd elements centered around the theme of the course: the material world and its representation."

"It was like that the whole time: things were just coming together in a peculiar way," says Christensson. "Claesson's book *Efter oss syndafloden* takes place in Paris in 1956, the same year as *The Red Balloon*. The author Magnus Florin sent us the manuscript for his radio drama *Pråmen* (The Barge), which is about a man who follows people around whenever he comes to a new city. 'So exciting that you're going to follow people around in Paris,' he wrote us. Seemingly independent of one another, these texts, films, and activities spun around the same axis—our course and our trip. The idea about the postcards came from a piece at the Venice Biennale, but also from Georges Perec's book *Two Hundred Forty-Three*

-
- 001 Spår i Paris/Parisian traces.
  - 002 Hund i Paris/Dog in Paris.
  - 003 Eiffeltorn, utställda minnen/Eiffel towers, souvenirs brought home.
Foto Peter Christensson.

gå vilse genom att "stalka" någon parisare och sedan be om en beskrivning av vägen till Eiffeltornet, "architettura minore" och gränssnittet mellan stad och byggnad. De många udda inslagen kretsade alla kring kursens tema: den materiella världen och dess representation.

– Det var så där hela tiden, saker och ting möttes på något underligt vis, säger Peter. Slas bok *Efter oss syndafloden* utspelar sig i Paris 1956, samma år som *Den röda ballongen*. Författaren Magnus Florin skickade oss sitt manus till radiopjäsen *Pråmen*, som handlar om en man som följer efter folk i nya städer han kommer till, med kommentaren "så spännande att ni ska följa efter folk i Paris". Texter, filmer och händelser snurrade till synes oberoende av varandra runt samma axel, vår kurs och resa. Idén om vykorten kom från ett verk på Venedigbiennalen men också från Georges Perecs bok *Tvåhundrafyrtiotre vykort* i sanna färger.

– Tvåhundra vykort från Paris hängdes upp på ljusgården där kursen ställde ut det man gjort någon vecka efter återkomsten, berättar Peter vidare. Deltagandet i utställningen blev också examinationen för de som rest med till Paris, och om man inte var med på resan så skulle man skriva en uppsats med utgångspunkt i de texter vi läst. Under vistelsen i Paris kunde vi höra saker som "jag har inte varit så här avspänd sen jag började på Chalmers" eller "vad skönt det var att bara gå ...". Tillsammans med den överrumplande stora mängd lustfyllda texter och bilder som gjordes, känns det som att vi lyckades skapa den där kursen vi drömde om.

Postcards in Real Color.

"Two hundred postcards from Paris were hung up in the school's atrium, where our students pinned up the work they'd done during the course a week or so after we got back," says Christensson. "The students who went along on the trip to Paris participated in the exhibition in lieu of a final exam; those who didn't go to Paris wrote a paper based on all the reading we did. During the trip we heard things like 'I haven't been so relaxed since I started at Chalmers' and 'it was so wonderful to just walk....' Along with the surprising quantity of energetic writing and drawing they did, it feels like we succeeded in creating the course we dreamed about."

>>

Texter, filmer och händelser snurrade till synes oberoende av varandra runt samma axel, vår kurs och resa.

<<

001 Studentarbeten från Paris/Student works from Paris.

Foton Peter Christensson

002 Hela gruppen på plats/The whole student group on site.

Foto Julia Brossard

